

hvg rangsor

ÉLENJÁRÓK

Karrier-
alapozó

ÚTKERESÉS

Hogyan választ-
szunk iskolát?

KÖZÉPISKOLA

2020

Ára: 2500 Ft

19004

9770139168148

TURY GERGELY

„NAGYON MOTIVÁLT, KREATÍV GYEREKEKET KERESÜNK”

„A hatosztályos iskola azoknak jó, akik kicsit érettebbek” –
állítja Csapodi Zoltán, az ELTE Trefort Ágoston
Gyakorló Gimnáziumának igazgatója.

HVG: Vigyem vagy ne vigyem? – a most hatodik osztályba járó gyerekeket nevelő családok ezreiben ez most a legnagyobb dilemma. Az egyik legsikeresebb hatosztályos gimnázium igazgatójaként mit gondol, mi a jó megoldás?

Cs. Z.: Az, ha a kérdést a család dönti el, a gyerekek egyetértésben. E tekintetben szerencsére sokat változott a világ az utóbbi években. Erőltetni semmit sem szabad. Sokszor látom, hogy bár a szülők valami miatt váltani akarnak, ez mégsem sikerül, mert a gyerek nincs rá felkészülve. Nagyon fontos, hogy ne tegyünk különbséget a gyerekek között aszerint, ki vált nyolc- vagy hatosztályos gimnáziumra, és ki marad az általános iskolában. Nem okosabbak az előbbieket, hiszen vannak későn érő gyerekek, ők is nagyon jól ki tudják futni magukat a négyosztályos gimnáziumban, amelyek között ugyancsak vannak nagyon színvonalasok. A hatosztályos iskola azoknak jó, akik kicsit érettebbek, de ez nem jelent értékítéletet vagy hosszú távon különbséget a gyerekek között. A váltásról hozott döntés

lehet szükségszerű és indokolt is, az ide jelentkező gyerekek nagy többsége menekül, mert nem érzi jól magát, és többet szeretne. Itt pedig olyan tanárokat kaphatnak, akik ki tudják belőlük hozni a többit.

HVG: Mi szól a hatosztályos rendszer mellett a négyosztályossal szemben?

Cs. Z.: Nagyon sok szakmai érv. 12-13 évesen a gyerekek olyan fejlődési állapotot érnek el, amikor jó váltani. Aki ismeri az adott korosztályt, látja, hogy 5-6 év után „kimerülnek” az általános iskolák, csökkennek a kihívások. A fegyelmi problémák is részben abból adódnak a felső tagozatokban, hogy a gyerekek nem kapnak újabb kihívási löketet, miközben ezt sokan igényelnék. Régen a Trefortban is volt 4 + 4 osztályos rendszer. Az azért igen érdekes kihívás a pedagógusok számára, hogy ötödikben zsiszsegnek még a gyerekek, nem akarnak a fiúk a lányok mellett ülni, olyan kérdések jönnek elő, hogy lehet-e az órán ceruzával írni. Sokkal nehezebb ebben a korban megtervezni az órát. Kezdő tanárként nekem is erős kihívás volt, hogy ötödikeseket is ta-

nítottam, miközben a tizenkettedikeseket készítettem fel nemzetközi megméretésre vagy az egyetemi tanulmányokra.

HVG: Az elit iskoláknak lehet, hogy tisztább, de az általános iskoláknak nem optimális helyzet, hogy már negyedik meg hatodik után elmegy a tehetséges gyerekek többsége.

Cs. Z.: Ez a folyamat nem csak hátrányt jelent az általános iskoláknak. Egyfelől valóban probléma, hogy sokan elhagyják, ugyanakkor az ott maradók számára ez lehetőség is, hogy most ők legyenek a legjobbak. A kevesebb gyerekre arányaiban is több figyelem is jut.

HVG: Vajon megmarad ilyenkor a pedagógusok motivációja azokban az osztályokban, ahonnan elmentek a jobb képességű diákok?

Cs. Z.: Baj lenne, ha a pedagógusnak nem lenne motivációja. Az a dolga ugyanis, hogy a rábízott gyerekekből kihozza a legjobbat. Más kérdés, hogy – ez saját élmény, a negyedik gyermekünk most váltott hatosztályos gimnáziumba, de egyikük sem jött a Trefortba – a pedagógusok nehezen engedik el a gyerekeket. Az én gyerekem korábbi osztályfőnöke a mai napig az osztály tagjának tekinti a hat eltávozott tanulót, minket, szülőket sem vett le az osztály levelezőlistájáról. Nyilván nehéz elszakadni, de a gyerek legkésőbb a nyolcadikban úgyis elmegy. Az elválás fájdalmát meg kell élni, de arra kellene koncentrálni, hogy a gyerekek az iskolaváltással több lehetőséghöz jutnak. Az iskola a gyerekért van, nem pedig a tanárért. Ez a Trefortban már száz évvel ezelőtt is így volt, sőt itt tartották az első szülői értekezletet is, és itt például soha nem volt katedra.

HVG: Kinek való a Trefort?

Cs. Z.: Mindenkinek. A tanár feladata az, hogy a különböző gyerekekhez alkalmazkodjon. Nyilván könnyebb a nyitottabb, felkészültebb, jobb képességű diákokkal dolgozni, de az a tanár, aki azt gondolja, hogy ide csak a legjobbak jöjjenek, szerintem nem alkalmas pedagógusnak. Vannak persze olyan helyzetek, amikor előnyösebb a homogén csoport, csak hát a társadalom sem homogén. Még egy családon belül is lehetnek nagy különbségek. A pedagógus feladata az, hogy többet tegyen bele a tanításba ott, ahol ez szükséges. Nyilván itt az átlagosnál kevesebb a nehézség, de nagyon összetett és egyre növekvő számú problémával állunk szemben, amelyek adott esetben egy-egy tanuló iskolai kudarcát okozzák. Ezekre nyitottnak kell lenniük a pedagógusoknak. ▶

► **HVG: Mégis, kinek van esélye bekerülni? Érdemes-e például a Trefortban gondolkoznia annak, aki az általános iskolában nem kitűnő, „csak” jeles?**

Cs. Z.: A sikeres felvételihez a legkevésbé azt számít, ki hogyan teljesített az általános iskolában. Engem alapvetően egyáltalán nem érdekelnek a jegyek, hiszen, ha akarom, pedagógusként egy óra alatt leronthatom vagy éppen feljavíthatom valakinek az átlagát egy-két jeggyel. Bekerülni viszont nem könnyű, én is ledöbbsentem, amikor megláttam, hogy miközben az egész országban hatezren felvételiznek hatosztályos gimnáziumba, közülük 900-an beadják a Trefortba is a jelentkezési lapot. A mi vonzáskörzetünk nem csak Budapest, hanem bizonyos értelemben Pest megye is. A korábbi 4-5-szörösről pedig mára 9-szeresre nőtt a túljelentkezés.

HVG: És mi alapján szelektálnak?

Cs. Z.: A legfontosabb tényező a központi írásbeli eredménye, bár nem teljesen értünk egyet azzal, hogy miért pont matematikából és magyarból lehet csak felvételizni. Nekem már négy gyerekem ment át ezen a procedúrán, valamelyiküknek ez fektűt, mert aktuálisan nagyon jó volt mindkét tárgyból, a másinak nem annyira. Mi van azokkal a gyerekekkel, akiket egészen más érdekel? Attól még lehet valaki a középiskolában nagyon tehetséges a nyelvtanulásban vagy akár a történelemben, hogy matekból vagy magyarból nem kiemelkedő. Szóbelire a felvehető tanulók kétszeresét hívjuk csak be. Ezen a beszélgetésen már nincs vizsgáztatás, itt szeretnénk megismerni a gyerek személyiségét. A célunk, hogy úgy menjen el róla minden gyerek, hogy szívesen járna ide. A felvételi procedúrát mindenkinek végig kell csinálnia, ide senkinek sem lehet magát bevásárolnia. Amúgy mindenképpen nagyon motivált, kreatív, sokoldalú és lelkes gyerekeket keresünk.

HVG: Ahhoz, hogy a jól motivált gyerekekből sikerüljön kihozni a legjobbat,

nyilván az átlagosnál felkészültebb tanároknak is szükségük van. Önöknek sikerül őket megtalálniuk?

Cs. Z.: Öt éve – azóta vagyok igazgató – azt vártam el a pedagógusok meglévő gárdájától, hogy hozzák ki magukból a maximumot. Akiket pedig már én választok, azoktól azt, hogy ők legyenek a legjobbak. Óriási előny számunkra, hogy itt vannak a tanárjelöltek, akik közül ki tudjuk választani azokat, akik alkalmasak lesznek arra, hogy ilyen helyen tanítsanak. A tanítás egyszerre meríti ki és tölti fel az embert, ezért maradunk a pályán. A fizetés viszont, és ezáltal a pedagógus pálya társadalmi megbecsültsége is, nagyon alacsony. A bérc miatt négy éve összehívtam a HVG rangsorában legjobb helyen szereplő gimik igazgatóinak körét (ÉGIG – Éljenjáró Gimnáziumok Igazgatói Grémiuma). A 18 legjobb iskola igazgatója jár össze havonta. Így miközben mi versenytársak vagyunk, valójában nagyon jó kapcsolatban állunk egymással, és igyekszünk országos oktatáspolitikai ügyekbe is beleszólni. Sajnos a pedagóguspálya megbecsültségének javulását még nem sikerült elérnünk, de arra is vannak javaslataink, hogyan lehetne értelmesen elkölteni a nyelvtanításra szánt kormányzati forrásokat.

HVG: Hogyan nem lesz káosz itt abból, hogy félévente újabb és újabb tanárok bukkannak fel az osztályokban?

Cs. Z.: Nekem a nagyapám is itt volt tanár a harmincas években, ő a saját fiát sem engedte ide, pedig a közelben laktak, mondván, itt sok a tanárjelölt, ezért biztosan nem lehet magas a színvonal. De ez nem így van, nem lesz káosz. Egyrészt itt a gyerekek a hat év alatt valóban akár több tucat tanárjelölttel is találkozhatnak, de arra vannak a mester-tanárok, hogy jól felkészítsék őket. Nem engedjük be az órára felkészületlenül a tanárjelölteket. A gyerekek pedig mindeközben többletképességre tesznek szert, hiszen ők nem csak tíz tanárhoz tanulnak meg alkalmazkodni, hanem sokkal többhöz. Ebből

nekik az életben csak előnyük származik majd, ha versenyhelyzetbe kerülnek vagy szerepelniük kell. A jelöltek egyébként érzik a tanítás felelősségét is, nem nagyon találkoztam azzal, hogy szétesett volna az óra. Általában három tanárjelölt van egy félévben, és közöttük mindig van egy kiemelkedően tehetséges, van egy gyengébb, akinek jellemzően nem is a tanári pálya a célja. És mindig akad egyvalaki, akinél, ha a félév kedvet csinál, és nem tántorítja el semmi, akkor belőle is lehet jó tanár. De nagyon fontos, hogy anyagi megbecsültséget is szerezzünk a tanároknak. Különben egyáltalán nem lesznek pedagógusok, főleg a férfi tanárok hiányoznak majd.

HVG: Az elit iskolák kritikásai szerint könnyű jó eredményeket elérni jó képességű gyerekekkel. Ön miben látja a Trefort sikerét?

Cs. Z.: Szerintem nekünk nem az a dolgunk, hogy lefölözzük a legjobbakat, majd „rájuk ülünk”. Nem vagyunk elfekvő elit iskola. Az az elvárásom, hogy arról a szintről induljunk el, ahogyan megérkeztek ide a gyerekek, akik nyilván a korosztályaik legjobbjai. A kérdés, hogy hová tudunk velük eljutni. Ez a hozzáadott értéken múlik, és mi – mindenféle mérés bizonyossága szerint is – e tekintetben szintén az élen járunk. Itt a tanároknak kiemelkedő kihívás, hogy az átlagosnál jobb képességű gyerekekből hozzanak ki még többet.

HVG: Milyen különbséget jelent a működésben, hogy a Klebelsberg Központ helyett az ELTE az iskola fenntartója?

Cs. Z.: Ez nekünk az autonómiát jelenti. Nem csak igazgatóként, tanárként is érezni: nem zaklatnak, nem ellenőriznek, hagynak minket kibontakozni. Nyilván látják az eredményeinket is. Az egyetem nem szól bele a munkánkba, ellenben büszke ránk. Ennek lett az egyik eredménye, hogy sokévi küzdelem után idén nyárra sikerült megszerezni a kormányzati támogatást ahhoz, hogy végre az ELTE gyakorlóiskoláit is felújítsák. ■

FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK GYAKORLÓISKOLÁINAK RANGSORA*

Rang	Iskola neve	Matematika-kompetencia-mérés	Szövegértés-kompetencia-mérés	Magyar-érettségi	Matematika-érettségi	Történelem-érettségi	Nyelvi-érettségi	Felvételi eredmények
1.	ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Általános Iskola és Gyakorló Gimnázium (Budapest)	3.	3.	12.	2.	17.	6.	1.
2.	ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium (Budapest)	12.	1.	22.	30.	3.	15.	13.
3.	ELTE Apáczai Csere János Gyakorló Gimnázium és Kollégium (Budapest)	11.	9.	24.	6.	18.	31.	9.
4.	ELTE Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium (Szombathely)	31.	11.	38.	25.	39.	41.	14.
5.	Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziuma és Általános Iskolája	36.	30.	52.	36.	12.	72.	20.
6.	Szegedi Tudományegyetem Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola	34.	35.	183.	32.	47.	73.	57.
7.	Pécsi Tudományegyetem Gyakorló Általános Iskola, Gimnázium és Óvoda	116.	113.	224.	132.	206.	185.	162.
8.	Nyíregyházi Egyetem Eötvös József Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	151.	186.	280.	217.	154.	220.	226.

*Az adatok eredetének leírása a módszertanban található.